

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی		رشته: ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع: ۸ صبح	مدت امتحان: ۸۰ دقیقه
نام و نام خانوادگی:		سال سوم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان: ۱۳۹۵/۶/۴	تعداد صفحه: ۴
دانش آموزان روزانه، بزرگسالان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در شهریور ماه سال ۱۳۹۵		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir		
ردیف	سؤالات			نمره
۱	علامت خاص هجای اول واژه «داستان» را بنویسید.			۰/۲۵
۲	قدیم‌ترین ترکیب بند از شاعر قرن پنجم (ه. ق) است. الف) جمال‌الدین عبدالرزاق اصفهانی (ب) قطران تبریزی (ج) وحشی بافقی (د) محتشم کاشانی			۰/۲۵
۳	درون مایه چهارپاره بیشتر و است.			۰/۵
۴	در بیت «گفتا برو چو خاک تحمل کن ای فقیه / یا هر چه خوانده‌ای همه در زیر خاک کن»: الف) ویژگی مشترک مشبه و مشبه‌به را مشخص کنید. ب) در این تشبیه مشبه‌به را بیابید.			۰/۵
۵	کدام یک از واژه‌های مشخص شده در ابیات زیر تشبیه بلیغ «اضافی» و کدام یک تشبیه بلیغ «غیراضافی» است؟ الف) قطره دانشی که بخشیدی ز پیش متصل گردان به دریاهاى خویش ب) تو سرو جویباری، تو لاله بهاری تو یار غمگساری، تو حور دلربایی			۰/۵
۶	با توجه به بیت «تا تو را جای شد ای سرو روان در دل من / هیچ کس می‌نپسندم که به جای تو بود» الف) کدام واژه در معنای استعاری به کار رفته است؟ ب) نوع استعاره را بنویسید. ج) ذکر کدام پایه تشبیه سبب به وجود آمدن این آرایه شده است؟			۰/۷۵
۷	در کدام یک از ابیات زیر «استعاره مصرحه» و در کدام «استعاره مکنیه» به کار رفته است؟ الف) مرا برف باریده بر پر زاغ / شاید چو بلبل تماشای باغ ب) به صحرا شدم؛ عشق باریده بود.			۰/۵
۸	در عبارت «گاه تنهایی // صورتش را به پنجره می‌چسبانید» الف) نوع استعاره را بیابید. ب) مشبه‌به این استعاره را بنویسید.			۰/۵
«ادامه سؤالات در صفحه دوم»				

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی		رشته: ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع: ۸ صبح	مدت امتحان: ۸۰ دقیقه
نام و نام خانوادگی:		سال سوم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان: ۱۳۹۵/۶/۴	تعداد صفحه: ۴
دانش آموزان روزانه، بزرگسالان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در شهریور ماه سال ۱۳۹۵		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir		
ردیف	سؤالات	نمره		
۹	مجاز، علاقه و قرینه را در بیت زیر مشخص کنید. «برآشفتم ایران و برخاست گرد همی هرکسی کرد ساز نبود»	۰/۷۵		
۱۰	مفهوم کنایی مصرع اول بیت زیر را بنویسید. «هنوز از دهن بوی شیر آیدش همی رای شمشیر و تیر آیدش»	۰/۵		
۱۱	با توجه به بیت «به زابل نشسته است و گشته است مست / نگیرد کس از مست، چیزی به دست» الف) صامت «س» چند بار تکرار شده است؟ ب) این تکرار آگاهانه سبب ایجاد کدام آرایه ادبی شده است؟	۰/۵		
۱۲	در ابیات زیر کدام واژه‌ها آرایه تکرار را ایجاد کرده است؟ الف) ما سیه گلیمان را جز بلا نمی‌شاید ب) هفت اختر بی آب را کاین خاکیان را می‌خورند بر دل بهایی نه، هر بلا که بتوانی هم آب بر آتش زخم هم بادهاشان بشکنم	۰/۵		
۱۳	در عبارات زیرسجع‌ها را بیابید و نوع هر یک را مشخص کنید. الف) الهی اگر کاسنی تلخ است از بوستان است و اگر عبدالله مجرم است، از دوستان است. ب) محبت را غایت نیست؛ از بهر آن که محبوب را نهایت نیست.	۱		
۱۴	اگر سجع‌ها در یک جمله در کنار هم به کار روند، نامیده می‌شوند.	۰/۵		
۱۵	در کدام بیت آرایه موازنه و در کدام بیت آرایه ترصیع دیده می‌شود؟ دلیل خود را بیان کنید. الف) ما برون را ننگریم و قال را ب) شاکر نعمت به هر مقام که بودیم ما درون را ننگریم و حال را داعی دولت به هر طریق که هستیم	۱/۵		
۱۶	در هر یک از ابیات زیر جناس‌ها را بیابید و نوع هر یک را مشخص کنید. الف) پیش رویت دگران صورت بر دیوارند ب) صاف‌های جمله عالم خورده گیر ج) سر رشته جان به جام بگذار د) موج‌ها خوابیده‌اند، آرام و رام نه چنین صورت و معنی که تو داری دارند همچو ذرد ذرد دین جستیم، نیست کاین رشته از او نظام دارد طبل طوفان از نوا افتاده است	۲		
«ادامه سؤالات در صفحه سوم»				

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی		رشته: ادبیات و علوم انسانی		ساعت شروع: ۸ صبح		مدت امتحان: ۸۰ دقیقه	
نام و نام خانوادگی:		سال سوم آموزش متوسطه		تاریخ امتحان: ۱۳۹۵/۶/۴		تعداد صفحه: ۴	
دانش آموزان روزانه، بزرگسالان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در شهریور ماه سال ۱۳۹۵		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir					
ردیف	سؤالات						نمره
۱۷	با توجه به بیت زیر، به سؤالات پاسخ دهید:						۱
	« چشم آسایش که دارد از سپهر تیزرو ساقیا، جامی به من ده تا بیاسایم دمی »						
	الف) استفاده از واژگان هم ریشه را در بدیع چه می نامند؟						
	ب) کلمات هم ریشه در بیت بالا کدامند؟						
	ج) صامت های مشترک آن را بنویسید.						
۱۸	در ابیات زیر آرایه‌های معنوی بارز را مشخص کنید و نام آن‌ها را بنویسید.						۱/۵
	الف) هر کو نظری دارد با یار کمان ابرو باید که سپر باشد، پیش همه پیکان‌ها						
	ب) مالک ملک وجود، حاکم ردّ و قبول هر چه کند جور نیست، و تو بنالی جفاست						
	ج) دولت فقر خدایا به من ارزانی دار کاین کرامت سبب حشمت و تمکین من است						
۱۹	در بیت زیر چه آرایه‌ای به کار رفته است؟ دانسته تاریخی مرتبط به آن را بیان کنید.						۰/۷۵
	« پدرم روضه رضوان به دو گندم بفروخت من چرا ملک جهان را به جویی نفروشم »						
۲۰	در هر یک از نمونه‌های زیر آرایه تضمین را بیابید و مورد تضمین شده را بنویسید.						۱
	الف) موسی (ع) قارون را نصیحت کرد که أحسن كما أحسن الله إليك.						
	ب) چه خوش گفت فردوسی پاکزاد که رحمت بر آن تربت پاک باد						
	« میازار موری که دانه کش است که جان دارد و جان شیرین خوش است »						
۲۱	با توجه به « با من بیا به خیابان / تا بشنوی بوی زمستانی که در باغ رخنه کرده است » به سؤالات پاسخ دهید.						۰/۷۵
	الف) در شعر چه آرایه‌ای دیده می‌شود؟						
	ب) آن را مشخص کنید.						
	ج) این آرایه چگونه به وجود آمده است؟						
۲۲	در بیت « نرگس مست نوازشگر مردم‌دارش خون عاشق به قدح گر بخورد نوشش باد »						۰/۷۵
	الف) در کدام واژه آرایه ایهام به کار رفته است؟						
	ب) معانی مختلف آن را بنویسید.						
	«ادامه سؤالات در صفحه چهارم»						

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی	رشته: ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع: ۸ صبح	مدت امتحان: ۸۰ دقیقه								
نام و نام خانوادگی:	سال سوم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان: ۴ / ۶ / ۱۳۹۵	تعداد صفحه: ۴								
دانش آموزان روزانه، بزرگسالان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در شهریور ماه سال ۱۳۹۵		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir									
ردیف	سؤالات										
نمره											
۲۳	در بیت « چون شب‌نم اوفتاده بدم پیش آفتاب مه‌رم به جان رسید و به عیوق بر شدم » : الف) در واژه « مه‌ر » کدام معنی مورد نظر شاعر است ؟ ب) واژه « مه‌ر » در معنای دیگر خود با کدام کلمات تناسب دارد ؟ ج) این کاربرد شاعرانه، سبب پیدایش کدام « آرایه معنوی » شده است ؟										
۲۴	در بیت « چو آینه است و ترازو خموش و گویا، یار زمن رمیده که او خوی گفت و گو دارد » : الف) لغت‌ها را مشخص کنید. ب) نوع لف و نشر را بنویسید.										
۲۵	در هر یک از ابیات گروه «الف» کدام آرایه ادبی گروه «ب» به کار رفته است؟ (توجه: در گروه «ب» یک مورد اضافی است.)										
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>گروه «الف»</th> <th>گروه «ب»</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>۱) هر که مزروع خود بخورد به خوید</td> <td>وقت خرمنش خوشه باید چید</td> </tr> <tr> <td>۲) دلم گرفته از این روزها دلم تنگ است</td> <td>میان ما و رسیدن هزار فرسنگ است</td> </tr> <tr> <td>۳) از خلاف آمد عادت بطلب کام که من</td> <td>کسب جمعیت از آن زلف پریشان کردم</td> </tr> </tbody> </table>			گروه «الف»	گروه «ب»	۱) هر که مزروع خود بخورد به خوید	وقت خرمنش خوشه باید چید	۲) دلم گرفته از این روزها دلم تنگ است	میان ما و رسیدن هزار فرسنگ است	۳) از خلاف آمد عادت بطلب کام که من	کسب جمعیت از آن زلف پریشان کردم
گروه «الف»	گروه «ب»										
۱) هر که مزروع خود بخورد به خوید	وقت خرمنش خوشه باید چید										
۲) دلم گرفته از این روزها دلم تنگ است	میان ما و رسیدن هزار فرسنگ است										
۳) از خلاف آمد عادت بطلب کام که من	کسب جمعیت از آن زلف پریشان کردم										
۲۶	حسن تعلیل به کار رفته در بیت زیر را توضیح دهید ؟ من موی خویش را نه از آن می‌کنم سیاه تا باز جوان شوم و نو کنم گناه چون جامه‌ها به وقت مصیبت سیه کنند من موی از مصیبت پیری کنم سیاه										
۲۷	برای « زردی برگ درختان به هنگام پاییز » یک علت ادبی بنویسید.										
۲۰	« موفق باشید »										

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس : آرایه‌های ادبی		رشته : ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع : ۸ صبح
سال سوم آموزش متوسطه		تاریخ امتحان : ۱۳۹۵ / ۶ / ۴	
دانش آموزان روزانه، بزرگسالان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در شهریور ماه سال ۱۳۹۵		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	
ردیف	راهنمای تصحیح	نمره	
۱	(u -) (۰/۲۵) صفحه ۱۲.	۰/۲۵	
۲	گزینه (ب) قطران تبریزی (۰/۲۵) صفحه ۲۹.	۰/۲۵	
۳	اجتماعی (۰/۲۵) غنایی (۰/۲۵) صفحه ۴۲.	۰/۵	
۴	الف) تحمّل کردن (۰/۲۵) ب) خاک (۰/۲۵) صفحه ۵۵.	۰/۵	
۵	الف) تشبیه بلیغ اضافی (۰/۲۵) ب) تشبیه بلیغ غیر اضافی (اسنادی) (۰/۲۵) صفحه ۶۰.	۰/۵	
۶	الف) سروروان (۰/۲۵) ب) مصرّحه (۰/۲۵) ج) مشبّه به (۰/۲۵) صفحه ۶۶.	۰/۲۵	
۷	الف) استعاره مصرّحه (۰/۲۵) ب) استعاره مکنّیه (۰/۲۵) صفحه ۶۶ .	۰/۵	
۸	الف) مکنّیه (۰/۲۵) ب) انسان (۰/۲۵) صفحه ۶۷.	۰/۵	
۹	ایران (۰/۲۵) محلّیه یا کلّیه (۰/۲۵) برآشفت (۰/۲۵) صفحه ۸۲.	۰/۲۵	
۱۰	کودک بودن یا هر مفهوم مشابه دیگر (۰/۵) صفحه ۸۴.	۰/۵	
۱۱	الف) ۷ بار (۰/۲۵) ب) واج آرایی (نغمه حروف) (۰/۲۵) صفحه ۹۴.	۰/۵	
۱۲	الف) بلا (۰/۲۵) ب) آب (۰/۲۵) صفحه ۹۶.	۰/۵	
۱۳	الف) بوستان و دوستان (۰/۲۵) - سجع متوازی (۰/۲۵) ب) غایت و نهایت (۰/۲۵) - سجع مطرف (۰/۲۵) صفحه ۱۰۰.	۱	
۱۴	تضمین المُرَدَّوَج (۰/۵) صفحه ۹۹	۰/۵	
۱۵	الف) ترصیع (۰/۲۵) به دلیل تقابل سجع های متوازی (۰/۵) ب) موازنه (۰/۲۵) به دلیل تقابل سجع های متوازن (۰/۵) صفحه ۱۰۶.	۱/۵	
۱۶	الف) صورت / صورت (۰/۲۵) جناس تام (۰/۲۵) صفحه ۱۰۹ ب) دُرد / درد (۰/۲۵) جناس ناقص حرکتی (۰/۲۵) صفحه ۱۱۴ ج) جان / جام (۰/۲۵) جناس ناقص اختلافی (۰/۲۵) صفحه ۱۱۵ د) آرام / رام (۰/۲۵) جناس ناقص افزایشی (۰/۲۵) صفحه ۱۲۰	۲	
۱۷	الف) اشتقاق (۰/۲۵) ب) آسایش و بیاسایم (۰/۵) ج) (ا، س، ا) (۰/۲۵) صفحه ۱۲۳	۱	
	«ادامه راهنمای تصحیح در صفحه دوم»		

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس : آرایه‌های ادبی		رشته : ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع : ۸ صبح
سال سوم آموزش متوسطه		تاریخ امتحان : ۴ / ۶ / ۱۳۹۵	
دانش آموزان روزانه، بزرگسالان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در شهریور ماه سال ۱۳۹۵		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	
ردیف	راهنمای تصحیح		
نمره			
۱۸	الف) کمان، سپر، پیکان (۰/۲۵) مراعات نظیر (۰/۲۵) صفحه ۱۲۷ ب) ردّ و قبول (۰/۲۵) تضاد (۰/۲۵) صفحه ۱۳۶ ج) دولت فقر (۰/۲۵) تناقض (۰/۲۵) صفحه ۱۴۲	۱/۵	
۱۹	تلمیح (۰/۲۵) اشاره به داستان حضرت آدم که با خوردن گندم و سرپیچی از دستور حق از بهشت رانده شد. و یا هر توضیح مشابه دیگر (۰/۵) صفحه ۱۳۰.	۰/۲۵	
۲۰	الف) «أَحْسِنَ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ» (۰/۲۵) تضمین از آیه قرآن (۰/۲۵) ب) بیت دوم «میازار موری که دانه کش است / که جان دارد و جان شیرین خوش است» (۰/۲۵) تضمینی است از شعر فردوسی (۰/۲۵) صفحه ۱۳۴	۱	
۲۱	الف) حس آمیزی (۰/۲۵) ب) شنیدن بو (بشنوی بوی زمستان) (۰/۲۵) ج) ترکیب یا آمیختن دو حس بویایی و شنوایی (۰/۲۵) - صفحه ۱۴۵	۰/۲۵	
۲۲	الف) مردم دارش (۰/۲۵) ب) (۱) دارای مردمک (۰/۲۵) (۲) مردم دوست یا حامی مردم (۰/۲۵) صفحه ۱۴۸	۰/۲۵	
۲۳	الف) عشق و محبت (۰/۲۵) ب) آفتاب و عیوق (۰/۲۵) ج) ایهام تناسب (۰/۲۵) صفحه ۱۵۰	۰/۲۵	
۲۴	الف) آینه (۰/۲۵) ترازو (۰/۲۵) ب) لفّ و نشر مرتب (۰/۲۵) صفحه ۱۵۶	۰/۲۵	
۲۵	۱) مراعات نظیر (۰/۲۵) ۲) اغراق (۰/۲۵) ۳) تناقض / پارادوکس (۰/۲۵) صفحات ۱۵۹ و ۱۴۲ و ۱۲۴	۰/۲۵	
۲۶	شاعر به دلیل مصیبت پیری موی خویش را رنگ می‌کند نه برای جوان شدن دوباره (یا هر توضیح مشابه دیگر) (۰/۵) صفحه ۱۶۴	۰/۵	
۲۷	برگ درختان در پاییز زرد می‌شوند زیرا از دوری بهار بیمار گشته‌اند. (یا هر دلیل ادبی مناسب دیگر). (۰/۵) صفحه ۱۶۴	۰/۵	
۲۰	« همکار محترم خدا قوت »		